

§ 7

Yttrande över remiss av ”Språkplikt – Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd” AMN 2020-0052-1.6

Arbetsmarknadsnämndens beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Deltagande i grundutbildning i svenska för rätt till försörjningsstöd* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

I promemorian föreslås ett tillägg i socialtjänstlagen om att den enskilde vid behov ska delta i grundutbildning i svenska för att anses stå till arbetsmarknadens förfogande, en så kallad språkplikt. Syftet är att för den enskilde tydliggöra vikten av att delta i språkutbildning för att därigenom förbättra möjligheterna att få ett arbete och att etableras i Sverige

Arbetsmarknadsförvaltningens uppfattning är att deltagande i grundutbildning i svenska i praktiken är en av de insatser som redan idag krävs inom socialtjänsten i Stockholm utifrån 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) om att den enskilde ska stå till arbetsmarknadens förfogande. För stadens del skulle den föreslagna lagändringen därmed i praktiken knappast innebära någon förändring. Förvaltningen har dock inga synpunkter på att detta tydliggörs i lagstiftningen i syfte att öka likabehandlingen mellan olika kommuner.

Arbetsmarknadsförvaltningen kan dock konstatera att det även förekommer att socialtjänsten bedömer att individer inte får studera SFI, särskilt på D-nivå, med motivering att den enskilde om den studerar *inte* står till arbetsmarknadens förfogande. Praxis ser olika ut avseende bedömning om i vilken utsträckning individer har behov av att studera SFI och till vilken kursnivå individer tillåts studera på dagtid med försörjningsstöd. Det framlagda förslaget ger inte vägledning i om den enskilde också ska ha rätt att delta i språkundervisning och i vilken omfattning. I praktiken är det dock ofta här som olikheter i tolkningen kan uppstå.

Utifrån sitt ansvar för stadens utbildning i svenska för invandrare vill arbetsmarknadsförvaltningen också framhålla att det får konsekvenser för utbildningsanordnare att ta emot elever som

studerar för att de har en plikt och inte utifrån motivation. Kommunal vuxenutbildning är en frivillig skolform till skillnad mot grundskolan och kommunen har rätt att avskriva individer som inte gör tillräckliga framsteg från utbildning i svenska för invandrare. Det finns en risk att det ställs motstridiga krav på individen från socialtjänsten och från vuxenutbildningen och förvaltningen vill lyfta fram vikten av samverkan mellan socialtjänst och vuxenutbildning inför bedömningar som ligger till grund för krav om att delta i grundutbildning i svenska.

Förvaltningen har redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande daterat den 30 januari 2020.

Beslutsgång

Ordföranden Karin Ernlund (C) föreslog, med instämmande från samtliga ledamöter, att nämnden skulle besluta enligt förvaltningens förslag till beslut.

Särskilt uttalande

Ledamoten Rashid Mohammed m.fl. (V) lämnade följande särskilda uttalande.

Socialdepartementet har tagit fram ett förslag om ett tillägg i socialtjänstlagen som förtydligar att skyldigheten att stå till arbetsmarknadens förfogande även innefattar skyldighet att delta i grundutbildning i svenska, en så kallad språkplikt. Redan idag görs en individuell bedömning av en persons språkkunskaper vid ansökan om försörjningsstöd. Visar det sig att personen är i behov av språkkunskaper och kan erbjudas det ställs det kravet redan idag för att erhålla försörjningsstöd. Tackar personen nej till språkundervisning är hen inte berättigad till försörjningsstöd om det inte finns särskilda skäl, skäl som också finns beskrivna i Socialdepartementets promemoria. Förvaltningen skriver i sitt svar att detta lagförslag inte kommer påverka antalet personer som mottar ekonomiskt bistånd. Däremot menar förvaltningen att det kan innebära en viss ökad arbetsbörda för socialsekreterare som prövar rätten till ekonomiskt bistånd. Vi ser lagförslaget som ett populistiskt förslag genom att fokusera på försörjningsstödet som om det vore en stor utgift för kommunerna och att försörjningsstöd utbetalas utan motkrav. Vi ser förslaget som en ickefråga. Som beskrivet ovan finns redan krav på den enskilde att göra allt som kan möjliggöra att hen blir självförsörjande. Tyvärr lyckas ej alltid detta och då behöver samhällets yttersta skydd träda in. Samhället måste ta ett solidariskt ansvar så att alla ska kunna få sina behov tillgodosedda. Om samhället lägger allt ansvar på individnivå får det till följd ett

hårdare och mer ojämlikt samhälle som föder utanförskap, otrygghet och våld.

Ersättaryttrande

Ersättaren Maria Jansson (Fi) lämnade följande ersättaryttrande.

Socialdepartementet har tagit fram ett förslag om ett tillägg i socialtjänstlagen som förtydligar att skyldigheten att stå till arbetsmarknadens förfogande även innefattar skyldighet att delta i grundutbildning i svenska, en så kallad språkpikt. Redan idag görs en individuell bedömning av en persons språkkunskaper vid ansökan om försörjningsstöd. Visar det sig att personen är i behov av språkkunskaper och kan erbjudas det ställs det kravet redan idag för att erhålla försörjningsstöd. Tackar personen nej till språkundervisning är hen inte berättigad till försörjningsstöd om det inte finns särskilda skäl, skäl som också finns beskrivna i Socialdepartementets promemoria. Förvaltningen skriver i sitt svar att detta lagförslag inte kommer påverka antalet personer som mottar ekonomiskt bistånd. Däremot menar förvaltningen att det kan innebära en viss ökad arbetsbörda för socialsekreterare som prövar rätten till ekonomiskt bistånd.

Vi ser lagförslaget som ett populistiskt förslag genom att fokusera på försörjningsstödet som om det vore en stor utgift för kommunerna och att försörjningsstöd utbetalas utan motkrav. Vi ser förslaget som en ickefråga. Som beskrivet ovan finns redan krav på den enskilde att göra allt som kan möjliggöra att hen blir självförsörjande. Tyvärr lyckas ej alltid detta och då behöver samhällets yttersta skydd träda in. Samhället måste ta ett solidariskt ansvar så att alla ska kunna få sina behov tillgodosedda. Om samhället lägger allt ansvar på individnivå får det till följd ett hårdare och mer ojämlikt samhälle som föder utanförskap, otrygghet och våld.